

26A:1

Fråga om tillgodoräknande av tidigare erlagd anslutningsavgift när äldre bebyggelse på en till allmän va-anläggning ansluten fastighet ersätts med helt ny bebyggelse.

K.A. äger en fastighet i Huddinge kommun. Fastigheten anslöts år 1962 till kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning. Den var då bebyggd med en vinterbonad stuga om ett rum och kök. Stugan hade en yta om 28,8 m². Därjämte fanns på fastigheten ett uthus om 18 m² och en jordkällare om 2,3 m². K.A. erlade anslutningsavgift till kommunen med 2 500 kr, vilket enligt då gällande va-taxa var det schablonbelopp som utgick för anslutning av fastighet bebyggd med en enfamiljsbostad. Numera har K.A. uppfört en ny enfamiljsvilla på fastigheten. Villan har en våningsyta på 202 m².

Enligt den va-taxa som gällde i kommunen när nybyggnaden utfördes utgår, när avgiftsskyldighet inträder för bostadsfastighet, en engångsavgift, i taxan benämnd anläggningsavgift. Avgiften består av en grundavgift om 6 000 kr samt en rörlig avgift om 30 kr per kvadratmeter våningsyta. Under punkt 5 i taxan förekommer bl.a. följande bestämmelser:

Mom 3. Våningsytan bestäms efter de ritningar enligt vilka byggnadslov beviljats, eller eljest efter ritning eller uppmätning som kommunstyrelsen godkänner, dock att avgift alltid skall erläggas för minst den våningsyta som för obebyggd fastighet anges i mom 1.

Våningsytan utgör den sammanlagda ytan av samtliga våningar, inberäknat källarvåningar, som i varje våningsplan begränsas av omgivande ytterväggars utsidor. Vindsvåning medräknas i den utsträckning den är inredd eller enligt gällande bestämmelser får inredas till varaktig bostad eller arbetsplats eller därmed jämförligt ändamål. Källare räknas som våning oavsett inredning.

Mom 4. Sker om- eller tillbyggnad eller uppförs ytterligare byggnad på fastighet eller ökas dess tomtyta, erläggs tilläggsavgift för tillkommande ytor.

Mom 6. Uppförs helt ny bebyggelse på fastighet, som förut varit bebyggd eller bildats av förut bebyggda fastigheter eller delar därav, utgår avgifter enligt vad i denna paragraf föreskrivs, dock att avgiftsnedläggning förutom av skäl som anges i mom 7 kan medges med hänsyn till förutvarande bebyggelses ålder och omfattning av planändring.

Mom 7. I fall som avses i mom 4 och 6 prövar kommunstyrelsen om nedsättning av anläggningsavgift kan ifrågakomma på grund av tidigare erlagt vederlag eller rätt att bruka va-anläggningen, som tillkommit fastigheten enligt bestämmelser gällande före den 1 juli 1955.

Kommunen har med tillämpning av va-taxan påfört K.A. anläggnings-

avgift med anledning av att den nya byggnaden uppförts. Våningsyteavgift har därvid beräknats för en yta av 177 m², utgörande skillnaden mellan våningsytan i den nya byggnaden, 202 m², och en antagen våningsyta om 25 m² i den stuga som fanns på fastigheten förut. Grundavgift har ansetts icke böra uttas. Avgiften har i enlighet härmed bestämts till 177x30 = 5 310 kr.

Med påstående att avgiftsuttag i enlighet med vad kommunen fordrat strider mot va-lagens regel om skälig och rättvis avgiftsfördelning yrkade K.A. vid Va-nämnden fastställt, i första hand, att han inte var skyldig att utge någon tilläggsavgift och, i andra hand, att han vid bestämmandet av tilläggsavgift skulle äga tillgodoräkna sig ett avdrag för befintlig, våningsyta om 150 eller i varje fall 119 m².

Till utveckling av sin talan anförde K.A. När han år 1962 betalade anslutningsavgift för fastigheten fick han besked att han därmed betalat full avgift. Avgiften var i motsats till vad som gäller enligt nuvarande taxa inte beroende av våningsytan. Vid beräkning av tilläggsavgift enligt nu gällande taxa blir den som anslöt en liten bostad under den äldre taxans giltighetstid missgynnad i förhållande till den som vid samma tid och mot lika stor avgift anslöt en större bostad. Den senare befrias helt från tilläggsavgift om förnyelsen av bostaden inte medför att våningsytan ökar. Härtill kommer att kommunens kostnader för va-anläggningen inte har påverkats av att K.A. byggt en ny bostad på fastigheten. Om, mot förmodan, någon kostnadsökning skulle ha uppkommit får denna för övrigt anses betald i samma mån som den anses betald för hushåll med större befintlig bostadsyta. K.A. anser av dessa skäl att han inte bör vara skyldig att betala någon tilläggsavgift. Om sådan avgift trots allt skall betalas, bör såsom befintlig våningsyta avräknas minst 150 m², vilket motsvarar våningsyta i den minsta enfamiljsbostad som år 1962 kunde uppföras med statligt bostadslån. I varje fall bör såsom befintlig våningsyta avräknas inte bara stugans våningsyta utan också uthusets och källarens ytor. Stugans yta var rätteligen 28,8 m². De äldre byggnaderna - stugan, uthuset och källaren - innehöll inte tillräckliga förrådsutrymmen, varför uthuset användes för detta ändamål. Bl.a. fanns garderober där. I den nya byggnaden finns utrymmen som ersätter uthuset och jordkällaren. Dessa utrymmen utgör enligt va-taxan avgiftspliktig våningsyta. På grund härav bör även uthusets och källarens ytor avräknas såsom befintlig våningsyta, innan tilläggsavgift bestäms.

Kommunen förklarade sig beredd att omräkna den fordrade avgiften med hänsyn tagen till att stugan haft en våningsyta om 28,8 m² och inte - såsom förutsatts vid avgiftsberäkningen 25 m². I övrigt bestred kommunen emellertid K.A:s talan och anförde: Kommunen vitsordar K.A:s uppgifter i sak. Till och med år 1964 tog kommunen ut anslutningsavgift med 2 500 kr för fastighet bebyggd med en enfamiljsbostad oavsett byggnadens storlek. Därefter gällande va-taxor har föreskrivit differentierade avgifter med hänsyn bl.a. till våningsytans storlek. En sådan avgiftsdifferentiering strider inte mot va-lagens avgiftsregler. Den K.A. påförda avgiften grundar sig på femte punkten 6 inom va-taxan, varvid avgiftsnedläggning skett genom att 4 mom i samma punkt tillämpats vid avgiftsberäkningen. Uthuset och jordkällaren har inte använts för bostadsändamål och har inte

varit ägnad att förses med vatten och avlopp. Ytan av dessa utrymmen kan därför inte avräknas vid beräkning av tilläggsavgift. Kommunen har inte i något fall tidigare godtagit avräkning för dylika utrymmen och om anläggningsavgift nu skulle påföras en fastighet med sådana byggnader skulle det inte komma ifråga att avgiftsbelägga dem. Såsom ett gränsfall där fristående byggnad avgiftsbeläggs betraktas av kommunen garage utan va-installation. Garage är ägnade att förses med vatten och avlopp och skillnad har inte ansetts böra göras mellan garage inrymt i bostadshus och friliggande garage.

Va-nämnden yttrade:

Avgiftsskyldighet enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar skall enligt 26 § lagen fördelas mellan fastigheterna efter skälig och rättvis grund. Beträffande engångsavgift gäller vidare enligt 27 § lagen att sådan avgift inte får sättas högre än att den svarar mot fastighetens andel i kostnaden för den allmänna va-anläggningens utförande. I den mån engångsavgift uttas vid flera tillfällen skall i enlighet härmed tillses att det sammanlagda avgiftsuttaget inte överstiger fastighetens nyss angivna, efter skälig och rättvis grund beräknad kostnadsandel.

Fastigheten har anslutits till kommunens allmänna va-anläggning under tid då anslutningsavgiften för fastighet med enfamiljshus uppgick till 2 500 kr, oberoende av i vilken omfattning fastigheten var bebyggd. Enligt den fördelningsprincip som därefter fastlagts i kommunens va-taxa skall däremot - jämsides med andra faktorer - bebyggelsens våningsyta tillmätas betydelse vid avgiftssättningen. I konsekvens med denna princip föreskrivs också uttag av ytterligare engångsavgift för det fall att på ansluten fastighet vidtas åtgärder som medför att våningsytan ökar. Den sålunda valda fördelningsprincipen, som bl.a. innebär att avgift uttas oberoende av om de på fastigheten vidtagna åtgärderna föranleder särskild kostnad för va-verket eller inte, kan inte anses oförenlig med lagens avgiftsbestämmelser.

När - såsom i förevarande fall - bebyggelsen på en till va-anläggningen ansluten fastighet ersätts med helt ny bebyggelse, skall enligt huvudregeln i femte punkten 6 mom kommunens va-taxa ny anläggningsavgift uttas, varvid avgiften skall beräknas efter samma grunder som vid nyanslutning. Taxan ger dock utrymme för avgiftsnedsättning bl.a. i det fall att engångsavgift uttagits tidigare för fastigheten. Närmare föreskrifter om de grunder efter vilka sådan nedsättning skall ske saknas däremot i taxan. Vid sådant förhållande får frågan om omfattningen av fastighetsägares skyldighet att betala ytterligare engångsavgift avgöras från fall till fall med ledning av den allmänna regeln om fördelning av avgiftsskyldigheten efter skälig och rättvis grund.

Den ståndpunkt som kommunen intar i avgiftsfrågan beträffande K.A:s fastighet innebär att hänsyn tas till den år 1962 erlagda anslutningsavgiften för fastigheten, 2 500 kr, i så måtto att K.A. befrias dels från den i va-taxan föreskrivna grundavgiften 6 000 kr, dels därutöver från en så stor del av föreskriven våningsyteavgift för den nya bebyggelsen som svarar mot en efter va-taxans normer beräknad våningsyteavgift för det äldre

bostadshuset, eller $(28,8 \times 30 =) 864$ kr. Det enligt taxans huvudregel beräknade avgiftsbeloppet $(6\ 000 + 202 \times 30 =) 12\ 060$ kr - vilket i sin tur motsvarar taxeenlig anläggningsavgift vid anslutning av jämförlig nyexploaterad fastighet - har i enlighet härmed nedsatts till $(12\ 060 - 6\ 864 =) 5\ 196$ kr.

K.A:s huvudinvändning mot ett sålunda bestämt avgiftsuttag går ut på att likställighet inte erhålls med den grupp av fastigheter som, ehuru de varit försedda med betydligt större bostadshus, likväl fått ansluta till den allmänna anläggningen mot enhetsbeloppet 2 500 kr. Som nyss angivits innehåller taxan emellertid inte några föreskrifter om hur avgiftsnedsetningen i enskilda fall skall beräknas. Frågan om i vilken omfattning tidigare erlagd avgift skall föranleda jämkning av anläggningsavgift i fall av nybebyggelse på fastigheter av det slag som K.A. åberopat till jämförelse är inte föremål för prövning i detta mål. Även i sådant fall skall emellertid jämkningsfrågan bedömas med ledning av lagens regel om skälig och rättvis fördelning av avgiftsskyldigheten. Tydligt är att en bedömning från denna utgångspunkt - i motsats till vad K.A. antagit - inte nödvändigtvis leder till att äldre våningsytor skall i sin helhet beaktas vid avgiftssättningen.

Mot bakgrund av det anförda och i betraktande av vad som enligt kommunens va-taxa uttas vid anslutning av nyexploaterad fastighet finner Va-nämnden att avgiftsuttag i den omfattning som kommunen numera påfordrar inte medför att K.A., inberäknat vad som tidigare erlagts, får betala mera än som svarar mot fastighetens efter skälig och rättvis grund beräknade andel i kostnaden för den allmänna va-anläggningens utförande. Ej heller i övrigt har i målet förebragts omständighet som medför att avgiftsuttag i angiven omfattning skall anses oförenligt med lagens avgiftsbestämmelser. K.A. kan följaktligen inte vinna bifall till sin talan i vidare mån än densamma medgivits av kommunen.

Va-nämnden biföll endast i så måtto K.A:s talan att K.A. förklarades icke vara skyldig att utge högre anläggningsavgift än femtusenett-hundranittiosex (5 196) kr.

Beslut: 1977-02-17, BVA 9

Mål nr: VA 22/74